

An anatomical illustration of a human torso, showing the ribcage, lungs, and abdominal organs. The illustration is rendered in a dark, textured style with red highlights. The text is overlaid on the central part of the image.

Sinikka Vuola
Myrskyn anatomia

WSOY

Sinikka Vuola

Myrskyn anatomia

Kiitos Taiteen edistämiskeskukselle, Suomen Kulttuurirahastolle
sekä WSOY:n kirjallisuussäätiölle saamastani tuesta

Kiitos meteorologi *Lea Saukkoselle* asiantuntija-avusta

Timo

Kiitos pitkästä matkasta, rohkaisusta ja uskosta

Annastiina Storm

Kiitos matkaseurasta ja dialogista

Anna-Kaari Hakkarainen, Katja Kallio, Elina Kilku,

Johanna Laitila, Laura Lindstedt, Elina Loisa,

Kira Poutanen, Iida Rauma, Karoliina Timonen

Kiitos tärkeistä kysymyksistä matkalla

© SINIKKA VUOLA JA WSOY 2024
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-50444-4
PAINETTU EU:SSA

Lapsilleni

Rakkaus puhaltaa mistä hän tahtoo, sinä kuulet hänen humunsa,
mutta etpä tiedä kusta hän tulee ja kuhunka hän menee.

ALEKSIS KIVI: Seitsemän veljestä (vrt. Joh. 3:8)

Kaikki riippuu valon voimasta.
Kun on täysin pimeätä, silmäsi on tyhjä.

EEVA-LIISA MANNER: Kromaattiset tasot

The breasts next.

These were harder, two white stones.

SYLVIA PLATH: The Detective

I

Saatana
ja hänen tyttärensä

me kaksi oltiin sisaruksia koska meillä oli samat vanhemmat,
minä ja isosisko, meidän välissä ei ketään asuttiin talossa, jonka peltikaton selkänikamia tuuli
soitteli milloin meidän riesaksemme, milloin omaksi nautinnokseen me kaksi sekä isä,
isäppäparainen eikä ketään muuta, paitsi se tuuli

meidän isämme oli eläkkeellä oleva sotakirjastonhoitaja,
ja me oltiin sotakirjastonhoitajan tyttäret isä oli saanut meidät myöhään, viisikymmenvuotiaana;
isäukko sai meidät niin vanhana, että etäisyys hänen omaankin lapsuuteensa ja nuoruuteensa oli
liian pitkä: meidän välissä oli aina se puoli vuosisataa niin me oltiin alusta asti isän
tavoittamattomissa ja hän puolestaan kiinni jossakin toisessa todellisuudessa

violetti oli lempiväriini: kaikki violetit ovat kahden maan asukkaita,
sinisiä, punaisia jakautuneita

alusta asti meidän piti valvoa isän unta

toisina öinä isä pyöri lakanoissaan hereillä,
silloin hän otti pillerin, joka auttoi häntä ylittämään unen ja valveen rajan; kun olin vielä oikein pieni, sanoin pillereitä helmiksi, niin hohtavan valkoisia ne olivat; mutta yksikään helmi ei tepsii pahoihin uniin ja vaikka lamppu paloi läpi yön sängyn vieressä, ettei sielu hylkäisi isää pimeässä, oli kausia, jolloin varjojen maailma otti hänet valtaansa

toisina öinä isä huusi,
valitti kovaan ääneen minä ja isosisko emme aina ehtineet omia uniamme näkemään, kun korvatulpista huolimatta me kuultiin, miten isäukko painajaispäissään vaikeroi: yön hahmot imivät jälleen hänen sydäntään silloin me rauhoiteltiin isää, peiteltiin hänet vuoteeseensa ja odotettiin, kunnes isän nyyhkytykset laantuivat ja hän vaipui aamuyön kuvattomiin uniin; toisinaan peukalo suussa, toisinaan elintään puristaen

toisina öinä isä ei nukahtanut lainkaan,
vaan vajosi tilaan, jossa häneen ei saanut yhteyttä me laitettiin ruokaa, jota isä ei jaksanut syödä, ja siivottiin huone, josta hän ei koko päivänä poistunut onneksi meitä oli kaksi: minä ja isosisko saatettiin vaihtaa vuoroa isä tuskin huomasi eroa, mehän näytettiin samalta

isä oli vanha hän oli jo kauan ollut lapsi

toisinaan isosisko ravisteli minua kesken unieni,
sun vuoro hän sanoi joko taas minä sanoin ja nousin, tokkuraisesti kuulin huoneeseeni asti
isän voihkeen, laahustin keittämään teevettä ja voitelemaan leipiä; hana ei milloinkaan toiminut
kunnolla, vettä piti valuttaa ennen kuin siitä tuli kirkasta kannoin kupin samalla lautasella
leipäpalasten kanssa, teetä läikkyi, sillä sormeni olivat voipuneet ja jaloissa oli liikaa lyijyä;
sellaisina öinä oli vaikea uskoa, että niin syvän pimeän jälkeen valo olisi vielä mahdollinen

silläkin kertaa isä istui sänkynsä laidalla,
laiha suojaton vartalo, katse täynnä tuskaa: kaikkea sitä, mitä hän oli varjojen maailmassa
nähty isä valitti taas: minä en ole mitään, en mitään, en yhtikäs mitään silitin isän kättä
kämmenen puolelta, sillä siitä hän piti, kohdasta, jossa sydämen ja ajatusten ja elämän viivat
risteytyivät mutta valitus jatkui: minä olen nolla, täydellinen nolla, en jaksa enää; sydän täynnä
ahdistusta vakuutin, että kaikki järjestyy ja nielin väsymyksen kyyneliä kun katsoin isää,
ajattelin, että voisin yhtä hyvin olla sukua täysin vieraalte ihmiselle peittelin hänet uudestaan
tunkkaisein vuodevaatteisiinsa; sitten piti vain odotella

ja odottamisen mestari minä olin ollut koko elämäni ajan

unessa näen paljaat rinnat,
alan imeä maitoa ja unohdusta

mitä minun on enää väliä,
isä toisinaan hoki, mitä millään on väliä tai: kunpa saisin jo mennä, kunpa täältä pääsisi pois!
niin juuri, minä ajattelin, kunpa vain täältä pääsisi pois! mutta mihin me olisimme lähteneet?
isä tarvitsi meidät turvakseen, myrskysuojakseen hän oli kuin avoin haava, jonka painajaisten
synkät hipaisut saivat yhä uudelleen vuotamaan meidän täytyi pelastaa hänet yö yöltä

sellaisten öiden jälkeen koulussa kaikki oli mahdotonta,
yritin syventyä milloin historiaan, milloin eläinoppiin, kasvioppiin tai matematiikkaan;
tajusin, että koulunkäynti voisi olla ratkaisu, lupaus toisenlaisesta elämästä, opiskelu merkitä
ulospääsyä; mutta vaikka olisin tarvinnut kaikki ne tiedot, silmät painuivat itsestään kiinni: olin
liian nuutunut ruoanlaitosta, siivoamisesta, isän hoivaamisesta, valvomisesta minä ja isosisko, me
saatiin koulussa vähän väliä huomautuksia ja muistutuksia, merkintöjä tarkkaamattomuudesta ja
huolimattomuudesta; rehtori piti meille puhutteluja, helvetinmoisia tulisaarvoja kodin ainoa
puhelin oli eteisen pikkupöydällä, ja ainoa, joka meille koskaan soitti, oli rehtori: *tyttärenne
myöhästyvät jatkuvasti koulusta!* tai: *tyttärenne nukkuvat oppitunneilla!* mutta isäukko sanoi vain:
meillä on täällä suurempiakin murheita; sitten hän löi luurin rehtorin korvaan ja irrotti töpselin
seinästä eikä mikään muuttunut

en tiedä,
montako vuotta me ehdittiin olla pieniä,
minä keskityin: selviytymään

kun tuuli kääntyi ja painajaisunien kausi alkoi,
silloin isä tarvitsi meitä niin paljon ja koko ajan, että en ehtinyt olla oma itseni,
onneksi minulla oli seinä, jonne saatoin kadota sisätilaan, turvapaikkaan

minun silmilläni kaikkien muiden arki näytti ihan erilaiselta kuin meidän,
toiset perheet kävivät viikonloppuisin markkinoilla tai menivät eläintarhaan katsomaan valkoista sarvikuonoa tai pakkasivat eväät koriin ja ajoivat funikulaarilla kukkuloille, kunpa mekin olisimme olleet piknikeillä käyvä perhe viikonloppujen jälkeen luokkakaverit palasivat kouluun aivan tavallisesta elämästä, täynnä iloa ja lämpöä mutta ennen kaikkea he olivat täynnänsä sellaista, mitä oma äitimme ei milloinkaan tulisi meille antamaan

me kolme oltiin pysähtyneitä johonkin pisteeseen,
jähmeään liikkumattomuuden tilaan odotus on juuri sellainen piste: vailla aikaa, muotoa

talvi oli ollut vaikea,

sanottiin, että se oli vuosisadan kylmin talvi ensin lumisokea valkeus oli ympäröinyt kaupungin jäisellä hiljaisuudella, ja sitten haljenneesta maailmansydämeestä nousi hyinen viima pitkät kuukaudet viha puhalsi kaikkeuden routaisesta pohjasta saakka, lauloi yötä päivää hurjaa lauluun; kipinäinen jäätuuli sävähdytti hipiää, nostatti kipeät rakkulat; hillot ja mehut pakastuivat kellareihin pakkaset luovuttivat vasta juuri ennen maaliskuun loppua: myöhästyneen kevään sormet alkoivat vihdoon kääriä esiin krookuksia ja lumikelloja, ja kaikki kaupungin asukkaat riemuitsivat päästessään ulkoilmaan

sanotaan,

että kylmät värit sopivat talvi-ihmiselle; että ne saavat ajattelemaan lunta, vettä ja jäätä; että kylmiin väreihin liittyy aina etäisyys; että ne rauhoittavat, minkä tähden niitä suositaan myös sairaaloissa; ja etenkin sanotaan, että kylmiä ja lämpimiä värejä ei pidä sekoittaa keskenään

oli alkamassa viimeinen kesä ennen lukion toiseksi viimeistä luokkaa, pian olisi pitänyt jo tietää, mitä seuraavaksi aikoo, mitä tahtoo tulevilta vuosilta; mutta minä en tiennyt ja vaikka meille tuli jatkuvasti lisää pituutta, vaikka minun ja isosiskon hiukset kasvoivat senttejä; vaikka yön hämärä välillä kävi solmimassa päivät yhteen, ja kuukaudet ja vuodet vaihtuivat, aika ei hievahtanutkaan odotin jatkuvasti että jokin alkaisi: että minuakin varten ilmestyisi jotakin sisälleni oli jäänyt tyhjä kohta, niin tyhjä, että tuuli olisi voinut kulkea siitä sisään, ulos, mielensä mukaan ellen olisi jatkuvasti peittänyt sitä kohtaa ihonvärisellä haavateipillä

tämä kaupunki,
joka oli rakennettu hiekkakivestä, tiilestä, merkelistä, tuulesta ja joesta; meidän koti oli kilometrien päässä kaupungin historiallisesta sydäimestä ja sen punaisista katoista me asuttiin hiljaisella esikaupunkialueella, joka oli koko ajan vajoamaisillaan syvempään uneen; kotiportailta alkoi tie, joka johti suuremmalle väylälle, joka puolestaan avautui kohti yhä laajempaa, yhä käsittämättömämpää verkostoa

minä ja isosisko synnyttiin venuksen päivänä,
torstain ja lauantain välissä; ja vaikka me nähtiin isä joka päivä, hän oli jättänyt meidät onnemme nojaan jo aikoja sitten meidän välissä oli muutakin kuin liian suuri ikäero: sanat ylsivät vain harvoin isään asti, ja minä ja isosisko mentiin ja tultiin oman päämme mukaan kaverien mielestä oli mahtavaa, että me harjattiin hampaita jos muistettiin ja mentiin nukkumaan milloin huvitti; vaikka totuus oli, että isä vain ajatteli enemmän itseään kuin meitä kahta yhteensä isä ei ollut meille paha: hän ei vain tiennyt, miten olla hyvä sillä isän syntymäkarttaa hallitsi saturnus; eikä saturnus tykkää lapsista

torstaisin isäukko havahtui horroksestaan,
sillä silloin josef tuli kylään kukaan muu meillä ei koskaan käynyt, koska toisten ihmisten seura kulutti isän äkkiä riekaleiksi lapsiraukat, josef saattoi sanoa, vaikka minä ja isosisko oltiin keväällä täytetty seitsemätoista

vaikka josef oli isän ikäinen,
hän näytti rennolta, tuulen ja auringon vain vähän rypistämältä mieheltä, jonka ryhtiä aika ei ollut onnistunut kyyristämään; hiukset olivat kiharat, yhä tummat, ja nenän silta oli korkea ja ylväs, kuin entisaikojen kuninkailla; josefin kädet olivat uskomattoman pehmeät, sillä niitä olivat monet rakastajattaret silitelleet – olin muutaman kerran nähnyt nykyisen, surusilmäisen kaunokaisen, kun tämä kävi torilla yhdessä josefin kanssa; ennen syntymäänsä nainen oli sairastanut vihurirokon, minkä seurauksena hän oli koko elämänsä ajan puhunut pelkillä käsillään – mutta meidän luona josef kävi yksin – surusilmä ei milloinkaan tullut meidän kotiin, sillä sellaista ei hänen aviomiehensä olisi sietänyt; joskus olin pelännyt, että josef avioituisi surusilmän kanssa ja hylkäisi meidät: hänkin – mutta omien sanojensa mukaan josef ei astuisi toisella jalallaankaan avioon, vaikka itse kaikkivaltias sitä häneltä anelisi

joka torstai isä ja josef istuivat meidän keittiönpöydän ääressä, edessään kaksi lasia ja pullo luumuviinaa, ja muistelivat itäisen maailman sotaa – he olivat silloin vielä tämän kaupungin lapsia, kaksi pientä, iloista poikaa, kun koitti päivä, johon kaikki edelliset päivät sortuivat – se oli päivä, jolloin taivaalle ilmestyivät mustat petolinnut mielipuolisuuden vyöhykkeeltä: pommikoneet – sinä päivänä heidän piti katsella, kun kuolema synnytti kuolemaa; sinä päivänä kaupungin kaunis siluetti tuhoutui, sen voimakas viiva katkesi – rakennukset kirkuivat tulimekoissaan, liekkiin puettu kaupunki, haavoittuneet talot ja särkyneet ihmiset, joiden sydämeen oli lyijy kaivautunut – kaupunki oli nyt kuolemanpesä, sen kadut laavahautoja; luumuviinan äärellä isä ja josef kertoivat lapsuutensa viimeistä päivää, jolloin he vaelisivat tuhka kaupungin läpi, ympärillään murskatun elämän sirpaleet; keskellä katoavaa maailmaa, he rukoilivat, viimeisen kerran – sinä päivänä, sodan viimeisenä, kaikkivaltias käänsi maailmalle selkensä eikä enää näyttäytynyt – ja silloin isä menetti uskonsa

unessa minulla on pikkulapsen ruumis,
vailla rintoja, vailla kaaria, ruumiini on liukas alaston saippuoitu vartalo; pimeyden täyttämä keho,
jota vieraat kädet pitelevät; mitä on sisäpuolellani, mitä on ulkopuolellani minä olen tuo lapsi,
täynnä kauhua pimeydestä kohoavaa sanatonta puhetta

alussa minä ja isosisko nukuttiin yhdessä,
me peiteltiin toisiamme iltaisin, luvattiin ääneen, että seuraava yö sujuisi hyvin;
silloin, alussa, me nukuttiin samassa vuoteessa, aivokopat vieretysten tyynyllä, jonka pitsireunus
oli revennyt; muistan miten isä siihen aikaan vielä huolehti, tarkisti nukkumaan mentyäämme,
hengitettiinkö me, oltiin varmasti yhä elossa vai oliko tuuli ehtinyt ensin miten isä salpasi
iltaisin ulko-oven, jotta tuuli pysyisi ulkopuolella silloin kun minä ja isosisko oltiin pieniä
ja isä oli kai aikuinen

isän tarkistelukierrokset loppuivat,
kun me saavuttiin kuun rytmiin; sinä päivänä, kun me kumpikin löydettiin alushousuistamme
rusehtava läiskä, ei ollut ketään, kenen puoleen kääntyä onneksi me hoksattiin mennä kirjastoon:
me saatiin käsiimme teos, jonka kuvat selittivät, mitä meidän sisällä tapahtuu; sinä päivänä me
saatiin omat huoneet yläkerrasta; sinä päivänä me täytettiin kaksitoista vuotta; ja sen päivän iltana
isä joi keittiönpyödyän ääressä luumuviinaa, yksin, koko illan lopulta me peiteltiin itkuinen
isäukko sänkyynsä ja istuttiin kahdestaan keittiössä lapsuuden hämärässä

kaikki elämä saa alkunsa suuressa pimeydessä,
emmekä me, minä ja isosisko, olleet poikkeus meidän elämä käynnistyi saman kohdun
valottomuudessa, samaan aikaan isosisko näki tämän maailman valon kaksi minuuttia ennen
minua, eikä meidän väliin aluksi mahtunut mitään, ketään, ei edes tuuli: kun me oltiin kovin pieniä,
me purskahdettiin itkuun yhtä aikaa, ja tuuli kuivasi kummankin kyynelset; me alettiin käydä potalla
samaan aikaan, aloitettiin samalla luokalla, opittiin lukemaan samaan aikaan niin, alussa me
tehtiin kaikki sama, mutta kun vartuin, tunsin itseni yhä yksinäisemmäksi, lopulta jopa sen henkilön
seurassa, jonka kanssa olin jakanut kohdun, sen, joka oli elävä kuva minusta ja vaikka kasvoni
muistuttivat toisen kasvoja, silmäni toisen silmiä, rytmieni toisen rytmiä, vaikka me oltiin samaa
alkuperää, ei meistä ollut toisillemme peiliksi; eikä sitä, jonka olisi kuulunut toimia peilinä
molemmille, ollut olemassakaan se, mikä oli meidät yhdistänyt, myös erotti meidät suuri
salainen kipu: äiti

minä vihasin peilejä,
aivan toisin kuin isosisko, joka sai elämän toisten katseesta; en myöskään halunnut nähdä alastonta
itseäni: minussa oli sietämätön virhe, häiritsevä aukko keskellä minua oli niin suuri
tyhjyys, että se piti piilottaa, päivästä toiseen; eikä yksikään peili näytä kuvaa vaan yhä uusia
kysymyksiä

**»tarinaa ei kerrota siksi, että jotakin on tapahtunut,
tarina tulee kerrotuksi sen tähden, että jotakin vihdoin tapahtuisi
ja se, mikä tapahtuu, sattuu»**

Sinikka Vuolan mosaiikkiromaanin päähenkilö on täysi-ikäisyyden kynnyksellä oleva anonymi nainen, joka elää isänsä ja kaksoissiskonsa kanssa keskieurooppalaisessa kaupungissa.

Häntä vaivaa hämmennys omasta alkuperästään.

Omiin menetyksiinsä käpertyneestä isästä ei ole tueksi, ja äitikin on vain »hämärä muinainen sana». Valoa päiviin tuo kuitenkin isän omintakeinen ystävä sekä nuori mies, johon sisarukset tutustuvat.

Myrskyn anatomia on rikas, ajaton ja monitulkintainen teos tyhjiydestä, jota ei voi täyttää, sekä tuulesta, joka kulkee minne tahtoo.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50444-4